

ЗАТВЕРДЖУЮ

Президент НАМН

А.М. Сердюк

2013 р.

З В І Т
лікувально-організаційного Управління
про клінічну і науково-організаційну роботу
наукових установ НАМН за 2012 рік.

У складі НАМН в 2012 р. працювали **36** наукових установ, які крім виконання наукових досліджень, надавали висококваліфіковану консультативну і стаціонарну медичну допомогу населенню, а також проводили організаційно-методичну роботу.

Серед наукових установ НАМН **29** мають клініки, ліжковий фонд яких у 2011 році становив **7662** ліжка, в т.ч. **1125** – для дітей, з них **65** – для новонароджених.

Ліжковий фонд клінік наукових установ НАМН представлено у табл.1.

Таблиця 1.

ЛІЖКОВИЙ ФОНД КЛІНІК НАУКОВИХ УСТАНОВ НАМН у 2012 р.

Профіль ліжок	Установи	Число ліжок
Всього:		7662
гастроентерологічні д/діт	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології	30
гастроентерологічні д/дор	Інститут гастроентерології, Інститут терапії, НЦРМ	280
гематологічні д/діт	Інститут невідкладної та відновної хірургії, НЦРМ	80
гематологічні д/дор	Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут невідкладної та відновної хірургії, НЦРМ	108
гінекологічні	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут невідкладної та відновної хірургії	100
гінекологічні д/діт	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків	40
дермато - венерологічні	Інститут дерматології та венерології	110
ендокринологічні д/діт	Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків, Інститут ендокринології та обміну речовин, НЦРМ	120
ендокринологічні д/дор	Інститут проблем ендокринної патології, Інститут ендокринології та	244

	обміну речовин, НЦРМ	
інфекційні	Інститут епідеміології та інфекційних хвороб	110
кардіологічні	Інститут геронтології, Інститут кардіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут терапії, НЦРМ	581
кардіоревматологічні д/діт	Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків	60
кардіохірургічні д/діт	Інститут серцево-судинної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії	95
кардіохірургічні д/дор	Інститут серцево-судинної хірургії, Інститут кардіології, Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут хірургії і трансплантології, Інститут невідкладної та відновної хірургії	412
клініко-діагностичні	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут фтизіатрії і пульмонології	40
неврологічні	Інститут неврології, психіатрії і наркології, Інститут геронтології, Інститут медицини праці, Інститут невідкладної та відновної хірургії, НЦРМ	357
нейрохірургічні д/діт	Інститут нейрохірургії	54
нейрохірургічні д/дор	Інститут неврології, психіатрії і наркології, Інститут нейрохірургії, НПЦЕНРХ	278
нефрологічні д/дор	Інститут нефрології, Інститут терапії	60
онкологічні д/дор	Інститут медичної радіології, Інститут нейрохірургії, Інститут отоларингології	208
опікові	Інститут невідкладної та відновної хірургії	42
ортопедичні д/дор	Інститут травматології і ортопедії, Інститут геронтології, Інститут патології хребта та суглобів	482
ортопедичні д/діт	Інститут травматології і ортопедії, Інститут патології хребта та суглобів	131
отоларингологічні д/діт	Інститут отоларингології	40
отоларингологічні д/дор	Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут отоларингології	220
офтальмологічні д/діт	Інститут очних хвороб та тканинної терапії	50
офтальмологічні д/дор	Інститут очних хвороб та тканинної терапії, Інститут невідкладної та відновної хірургії	465
патології вагітності	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології	175
педіатричні	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків, НЦРМ	180
в т.ч. новонароджених	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології	65
психіатричні	Інститут неврології, психіатрії і наркології	110
психіатричні д/діт	Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків	40
психоневрологічні д/діт	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології	35
пульмонологічні д/діт	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут фтизіатрії і пульмонології	75
радіаційної профпатології	НЦРМ	60
радіологічні	Інститут медичної радіології	140
стоматологічні д/діт	Інститут стоматології	20
стоматологічні д/дор	Інститут стоматології	55
судинної хірургії	Інститут нейрохірургії, Інститут хірургії і трансплантології, Інститут невідкладної та відновної хірургії	216
терапевтичні	Інститут геронтології, Інститут медицини праці, Інститут терапії, НЦРМ	184
торакальної хірургії	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут фтизіатрії і пульмонології	170

травматологічні д/дор	Інститут патології хребта та суглобів	67
трансплантації нирки	Інститут хірургії і трансплантології	39
туберкульозні д/діт	Інститут фтизіатрії і пульмонології	45
туберкульозні д/дор	Інститут фтизіатрії і пульмонології	200
урологічні	Інститут урології	230
хірургічної ендокринології	Інститут проблем ендокринної патології, НЦРМ	90
хірургії органів травлення	Інститут хірургії і трансплантології, Інститут гастроентерології	238
хірургічні д/діт	Інститут педіатрії, акушерства та гінекології	30
хірургічні д/дор	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут ендокринології та обміну речовин	250
Інші	Інститут нейрохірургії, Інститут фтизіатрії і пульмонології, інститут хірургії та трансплантології	216
в т.ч. реанімаційні	Інститут проблем ендокринної патології, Інститут травматології і ортопедії, Інститут нейрохірургії, Інститут кардіології, НПЦЕНРХ, Інститут патології хребта та суглобів, Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут ендокринології та обміну речовин, Інститут хірургії і трансплантології, Інститут урології, Інститут фтизіатрії і пульмонології, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут терапії, НЦРМ	253

Сумісна планова потужність поліклінік складала **5366** відвідувань на добу.

В **3** установах (ДУ «Інститут гематології і трансфузіології НАМН», ДУ «Інститут спадкової патології НАМН» та ДУ «Інститут ядерної медицини та променевої діагностики НАМН») працювали тільки поліклінічні відділення. В **11** установах функціонували денні стаціонари із загальною кількістю **150** ліжок.

У звітному році в поліклінічних відділеннях наукових установ НАМН було проконсультовано **71554** пацієнта. Кількість відвідувань в поліклініках становила **1966569**. До поліклінічних відділень звертались пацієнти з усіх областей держави.

Розподіл хворих по регіонах України представлено у табл. 2.

Таблиця 2.

**РОЗПОДІЛ ПАЦІЄНТІВ ПО ОБЛАСТЯМ УКРАЇНИ,
ЯКІ ЗВЕРНУЛИСЬ ДО ПОЛІКЛІНІЧНИХ ВІДДІЛЕНЬ НАУКОВИХ УСТАНОВ НАМН
у 2012 р.**

Область	Кількість пацієнтів
Всього:	715554
Вінницька	5860
Волинська	3510
Дніпропетровська	15185

Донецька	104773
Житомирська	9963
Закарпатська	6383
Запорізька	4000
Івано-Франківська	3534
Київська	45221
Кіровоградська	5522
АР Крим	5390
Луганська	7798
Львівська	17339
Миколаївська	4910
Одеська	46481
Полтавська	8194
Рівненська	4667
Сумська	7183
Тернопільська	3384
Харківська	189222
Херсонська	3547
Хмельницька	5679
Черкаська	7576
Чернівецька	4134
Чернігівська	8542
м. Севастополь	943
м. Київ	183294
інші	3320

В стаціонарних відділеннях було проліковано **161453** хворих (майже на 4 тис. більше ніж у 2011 р.), з них дітей – **23380**, мешканців сільської місцевості – **29399**, учасників Великої Вітчизняної війни та військових конфліктів – **1751**, постраждалих від аварії на ЧАЕС – **9195**. Тематичні хворі склали **82,4 %**. По санітарній авіації було госпіталізовано **1491** хворого.

До клінік наукових установ НАМН у 2011 р. були госпіталізовані хворі з усіх областей України.

Для удосконалення та наближення надання високоспеціалізованої медичної допомоги населенню України було розроблено, затверджено

Президентом Національної Академії медичних наук України і погоджено Міністром охорони здоров'я Наказ від 16.11.2011 р. № 102 з гарантованими квотами лікування пацієнтів з усіх регіонів України, відповідно до процентного співвідношення населення, визначенням порядку госпіталізації хворих до клінік наукових установ НАМН для отримання медичної допомоги за профілем їх діяльності.

Наказ розроблено з урахуванням Указу Президента України від 27 квітня 2011 р. № 504/2011 "Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада", Закону України «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві» від 07.07.2011 р. N 3612-VI, Закону України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» від 07.07.2011 р. N 3611-VI.

За час затвердження Наказу укладено Меморандуми про співпрацю між Національною Академією медичних наук та **22** обласними державними адміністраціями, Київською міською держадміністрацією, МОЗ АР Крим, медичними службами МВС та СБУ.

Для реалізації положень Наказу науковими установами НАМН з управліннями охорони здоров'я обласних державних адміністрацій укладено **474** спільних договорів, в яких узгодженні показання до госпіталізації, обсяги попередніх обстежень та аналізів.

В рамках зазначеного Наказу планувалось за рік надати високоспеціалізовану медичну допомогу **44243** хворим за рахунок бюджету НАМН, що складає 30-32% загальної кількості пацієнтів наукових установ НАМН. За звітами наших установ за 2012 р. проліковано **20329** пацієнтів, у т.ч. : **6,5 тис.** хворих із серцево-судинною патологією, **3,3 тис.** пацієнтів із захворюваннями органів дихання, у т.ч. з туберкульозом легенів, **3,7 тис.** хворих з нейрохірургічною патологією, **2,3** – із захворюваннями хребта та суглобів, **3,6 тис.** – з порушеннями ендокринної системи, **5,8 тис.** – з хворобами вуха, горла та носу тощо.

Розподіл хворих по регіонах України, яким була надана стаціонарна допомога, у т.ч. з урахуванням запропонованих квот, представлений у таблиці 3.

Таблиця 3

**РОЗПОДІЛ ХВОРИХ ПО ОБЛАСТЯМ УКРАЇНИ,
ЯКІ БУЛИ ПРОЛІКОВАНІ у 2012 р. В СТАЦІОНАРНИХ ВІДДІЛЕННЯХ
НАУКОВИХ УСТАНОВ НАМН**

Область	Кількість хворих	Кількість хворих згідно Наказу №
----------------	-------------------------	---

	загальна	102(квоти)
Всього:	161453	20329
Вінницька	2289	699
Волинська	1099	348
Дніпропетровська	5405	987
Донецька	21388	1674
Житомирська	3392	618
Закарпатська	1388	422
Запорізька	1674	689
Івано-Франківська	1480	452
Київська	12520	1030
Кіровоградська	3896	559
АР Крим	2312	799
Луганська	4060	1118
Львівська	2325	652
Миколаївська	2005	608
Одеська	8834	1611
Полтавська	3594	789
Рівненська	1688	440
Сумська	2519	691
Тернопільська	1176	380
Харківська	29023	950
Херсонська	1536	448
Хмельницька	2071	505
Черкаська	3251	635
Чернівецька	1074	340
Чернігівська	2771	542
м. Севастополь	729	219
м. Київ	36866	2124
інші	1088	

Склад хворих за найменуваннями класів хвороб, відповідно до МКХ-10, представлено у табл. 4.

Таблиця 4

СКЛАД ХВОРИХ В КЛІНІКАХ НАУКОВИХ УСТАНОВ НАМН у 2012 році

Найменування класів та окремих хвороб	Дорослі		Діти			
	виписано	померло	виписано	у т.ч. в віці до 1 року	померло	у т.ч. в віці до 1 року
Всього:	137024	1049	23213	2071	167	116
у т.ч.: Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	3371	26	317	0	0	0
З них туберкульоз органів дихання	1401	10	255	0	0	0
Новоутворення	17320	237	1280	119	35	5
Хвороби крові, кровотворних органів і окремі порушення із залученням імунного механізму	615	3	514	8	2	0
Хвороби ендокринної системи, розладу харчування, порушення обміну речовин	9735	8	2408	13	0	0
Розлади психіки та поведінки	2181	0	518	0	0	0
Хвороби нервової системи	3683	9	1373	102	1	0
Хвороби ока та придаткового апарату	13252	2	1376	144	0	0
Хвороби вуха та сосковидного відростка	2616	1	1329	0	0	0

Хвороби системи кровообігу	34244	542	1322	251	44	37
Хвороби органів дихання	8241	10	2347	52	0	0
Хвороби органів травлення	12239	127	1723	31	2	0
Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	1130	2	119	14	0	0
Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини	9375	2	1222	0	0	0
Хвороби сечостатевої системи	7097	21	874	2	0	0
Вагітність, пологи та післяпологовий період	3107	3	13	0	0	0
Окремі стани, що виникають в перинатальному періоді	0	0	697	597	31	31
Вроджені аномалії (вади розвитку), деформації і хромосомні порушення	1539	1	4514	673	52	43
Симптоми, ознаки та відхилення від норми, що виявлені при лабораторних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках	89	0	122	0	0	0
Травми, отруєння та деякі інші наслідки дії	5789	55	890	65	0	0

зовнішніх причин						
------------------	--	--	--	--	--	--

Шість наукових установ НАМН мають клінічні бази в закладах охорони здоров'я:

- ДУ «Інститут гематології та трансфузіології» - Київські клінічні лікарні № 2 та № 9, спеціалізована дитяча лікарня «ОХМАТДИТ»;
- ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології» - Київська клінічна лікарня № 9, Київський міський ендокринологічний центр, лікарня для вчених;
- ДУ «Інститут нефрології» - Київська клінічна лікарня № 3, Київська дитяча клінічна лікарня № 7;
- ДУ «Інститут урології» - Київська клінічна лікарня № 19, Київська дитяча клінічна лікарня № 1, Київська міська онкологічна лікарня, Київський міський урологічний центр, Київська обласна клінічна лікарня;
- ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології» - Республіканська клінічна лікарня нафтопереробної промисловості;
- ДУ «Інститут спадкової патології» - Львівська обласна клінічна лікарня, Львівська обласна клінічна дитяча лікарня, Львівський обласний перинатальний центр.

Слід відмітити, що медичну допомогу в наукових установах НАМН отримують, як правило, хворі зі складною патологією. У 2012 р. **84.4 %** пролікованих хворих були віднесені до найвищих третьої – п'ятої категорій складності, що на **2.5%** більше, ніж у 2011 р..

У табл. 5 представлено розподіл хворих, яким надана стаціонарна медична допомога, за категоріями складності.

Таблиця 5.

РОЗПОДІЛ ХВОРИХ, ЯКИМ НАДАНА СТАЦІОНАРНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА В НАУКОВИХ УСТАНОВАХ НАМН у 2012 р., ЗА КАТЕГОРІЯМИ СКЛАДНОСТІ

Категорії складності	Кількість хворих	%
I кат.	10334	6,4
II кат.	14853	9,2
III кат.	44238	27,4
IV кат.	54571	33,8

V кат.	37457	23,5
Всього	161453	100

Незважаючи на високий відсоток хворих із складною патологією, показники діяльності клінік установ НАМН по багатьом параметрам є кращими, ніж в стаціонарах відповідного профілю: нижча летальність, менше ускладнень, вищий рівень морфологічного та лабораторного підтвердження діагнозу. Це досягається високим рівнем кваліфікації співробітників та впровадженням в практику новітніх технологій.

Основним досягненням в роботі клініки ДУ «Інститут терапії» у 2012 році було удосконалення діагностики і лікування хворих на гострий коронарний синдром. Розроблена програма дозволила знизити летальність від гострого інфаркту міокарду.

Впроваджені в ДУ «Національний науковий центр Інститут кардіології імені академіка М.Д. Стражеска» методи лікування гострої серцевої недостатності та гострого коронарного синдрому значно підвищили ефективність лікування хворих з цією патологією.

У ДУ «Інститут нефрології» значно покращилось лабораторне та інструментальне обстеження хворих, завдяки удосконаленню існуючих та впровадження в клінічну практику нових методик. Якість лікування хворих, як на додіалізованому етапі, так і на діалізі досягла відповідності Європейським стандартам (смертність у відділенні 0,7% проти 8,2% в Україні, випадків інфікованості вірусами гепатиту В і/або С не було).

В ДУ «Інститут геронтології» застосування методу рентгеноостеоденситометрії дозволило вдосконалити оцінку структурно-функціонального стану кісткової тканини у жінок у постменопаузальному періоді.

В ДУ «Інститут дерматології та венерології» впроваджений спосіб лікування хворих на обмежену склеродермію привів до підвищення ефективності терапії за рахунок використання протифіброзного препарату пеніцилін G, гепатопротектору з антиоксидантними властивостями глутаргін та магнійвмісного препарату магнерот.

В ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб» пріоритетним напрямком роботи клініки було удосконалення методів диференційної діагностики вогнищевих уражень ЦНС з впровадженням вірусологічно-імунологічних лабораторних досліджень (визначення клітинного імунітету в ВІЛ-інфікованих, антитіл імуноглобулінів, найбільш розповсюджених вірусів, генотипування, аутоантитільного спектру при нейроінфекціях, гепатитах В, С, мікст-інфекціях, ауто-імунних гепатитах, ВІЛ-інфекції) у біологічних рідинах організму.

В ДУ «Національний інститут фтизіатрії і пульмонології у 2012 р. було проліковано **6318** хворих з різними захворюваннями бронхо-легеневої системи (туберкульоз, плеврит, емпієма, альвеоліти, пухлини, абсцедуючі пневмонії, бронхіальна астма). Проведено **1168** оперативних втручання. Ефективність лікування хворих на туберкульоз (як вперше виявлених, так і хронічно хворих) зросла завдяки застосуванню розроблених в Інституті

стандартів діагностики і лікування туберкульозу та поліпшенню забезпечення хворих повним спектром необхідних антибактеріальних препаратів.

В ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології» було прийнято **1656** пологів, з них **67,4 %** жінок мали акушерські та екстрагенітальні ускладнення, проконсультовано **6496** дітей, проліковано в стаціонарі **4764** дитини з найбільш тяжкими видами патологій. **50 %** пацієнтів цієї установи – кияни. В Інституті розробляється та впроваджується ефективна система надання медичної допомоги вагітним з груп ризику природжених вад розвитку плода з використанням мультидисциплінарного підходу. Це дає змогу досягти зниження показників маюкової летальності при окремих вроджених вадах розвитку до рівня Європейських країн.

Розроблена в ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин» методика дозволяє здійснювати хворим з патологію щитоподібної залози доклінічне обстеження за допомогою тонкоголковою аспіраційною пункційною пункційної біопсії з наступними імуноцитологічними дослідженнями в амбулаторних умовах.

В ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків» використання нового диференційованого підходу до прогнозування перебігу та лікування первинної артеріальної гіпертензії у підлітків шляхом індивідуальної оцінки ступеня ризику появи ускладнень з урахуванням ознак ураження органів-мішеней, добового профілю артеріального тиску, порушень ліпідного спектра, наявності факторів ризику дозволяє підвищити ефективність лікування на 40-45%, зменшити ознаки перебудови органів-мішеней у 20-30% хворих, що сприяє попередженню прогресування артеріальної гіпертензії у підлітків.

В ДУ «Інститут спадкової патології» показники діяльності в питаннях діагностики і профілактики генетично детермінованої патології людини відповідають показникам роботи найкращих спеціалізованих медико-генетичних центрів України та вимогам світових стандартів, що засвідчено сертифікатами міжнародного контролю якості лабораторної діагностики

В ДУ «Інститут проблем ендокринної патології» в роботу клініки впроваджено нові методи лабораторного дослідження: визначення рівня серотоніну, ДОФА, дофаміну, гамма-інтерферону, церулоплазміну, резистину, що поліпшило діагностичні можливості

В ДУ «Інститут медичної радіології» розроблений та запроваджений спосіб радіохемотерапії недрібноклітинного раку легені дозволяє збільшити тривалість безрецидивного лікування та виживаність хворих.

В ДУ «Інститут патології крові та транс фузійної медицини» впроваджено органозберігаючі операції, включаючи лапороскопічні.

В ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології» запроваджений спосіб діагностики нейроінфекцій дозволив покращити якість діагностики та скоротити термін встановлення діагнозу.

В ДУ «Інститут медицини праці» удосконалюється метод визначення генетичних маркерів спадкової схильності до розвитку АГ та ІХС в популяції шахтарів на основі вивчення їх генотипу по генах AGT, AT1R, EDN1 дозволив проводити ранню діагностику та профілактику захворювань системи кровообігу в популяції шахтарів.

В хірургічних клініках наукових установ НАМН у 2012 р. було виконано **93520** операцій, у т.ч. **10702** операції дітям. Найбільше число операцій проведено на органах зору, вуха, горла і носа, сечовивідній системі, травлення та черевної порожнини, серці, кістково-м'язовій системі, судинах.

Під час оперативних втручань використовувалась найсучасніша техніка. Так, **6497** операцій були здійснені за допомогою ендоскопічної техніки, **5727** – лазерної техніки.

В післяопераційний період померло **568** хворих, що склало **0,6 %**. Цей показник протягом останніх років зменшується і, незважаючи на складність оперативних втручань, є нижчим, ніж в інших хірургічних клініках відповідного профілю.

Хірургічна робота клінік наукових установ НАМН представлена у табл. 6.

Таблиця 6.

ХІРУРГІЧНА РОБОТА КЛІНІК НАУКОВИХ УСТАНОВ НАМН у 2012 р.

Найменування операцій	Установи	Число операцій
Всього операцій		93520
В.т.ч. дітям		10702
Проведено операцій на: нервовій системі	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут неврології, психіатрії і наркології, Інститут нейрохірургії, Інститут хірургії і трансплантології, НПЦЕНРХ	3755
ендокринній системі	Інститут ендокринології та обміну речовин, Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут медичної радіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут отоларингології, Інститут проблем ендокринної патології, Інститут урології, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ	3426
органах зору	Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут очних хвороб та	19218

	тканинної терапії	
органах вуха, горла, носа	Інститут медичної радіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут отоларингології, Інститут стоматології, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ	10837
органах дихання	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут фтизіатрії і пульмонології, Інститут хірургії і трансплантології	1461
серці	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут хірургії і трансплантології	2536
судинах	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут кардіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут нейрохірургії, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут патології хребта та суглобів, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут урології, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ, НІЦЕНРХ, Інститут нефрології	8825
органах травлення та черевної порожнини	Інститут гастроентерології, Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут медичної радіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут урології, Інститут фтизіатрії і пульмонології, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ	7572
непухлинних захворюваннях прямої кишки	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут хірургії і трансплантології	269
нирках і сечоводах	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та	4955

	відновної хірургії, Інститут урології, Інститут хірургії і трансплантології, Інститут нефрології	
передміхуровій залозі	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут урології	734
жіночих статевих органах	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут медичної радіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут проблем ендокринної патології, Інститут урології, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ	3872
акушерські операції	Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології	1551
кістково-м'язовій системі	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут нейрохірургії, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут патології хребта та суглобів, Інститут стоматології, Інститут травматології і ортопедії, Інститут хірургії і трансплантології, НПЦЕНРХ	13278
молочній залозі	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут медичної радіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ	823
шкірі та підшкірній клітковині	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут медичної радіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут патології хребта та суглобів, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут проблем ендокринної патології, Інститут стоматології, Інститут травматології і ортопедії, Інститут фтизіатрії і пульмонології, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ,	2725

	Інститут нефрології	
інші	Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут медичної радіології, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут неврології, психіатрії і наркології, Інститут отоларингології, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут проблем ендокринної патології, Інститут стоматології, Інститут урології, Інститут фтизіатрії і пульмонології, Інститут хірургії і трансплантології, НЦРМ, Інститут нефрології	2116
Операції з використанням: Лазерної	Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут нейрохірургії, Інститут отоларингології, Інститут очних хвороб та тканинної терапії	5727
Кріогенної	Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут отоларингології, Інститут патології хребта та суглобів	44
Ендоскопічної техніки	Інститут гастроентерології, Інститут загальної та невідкладної хірургії, Інститут невідкладної та відновної хірургії, Інститут нейрохірургії, Інститут отоларингології, Інститут патології крові та трансфузійної медицини, Інститут патології хребта та суглобів, Інститут педіатрії, акушерства та гінекології, Інститут фтизіатрії і пульмонології, Інститут хірургії і трансплантології	6497
Померло прооперованих хворих		568

В ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології» у 2012 р. виконано **22** трансплантації: **11** - печінки, **11** - нирки. Всі трансплантації виконані від родинних донорів.

В ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії» за звітний рік було зроблено **5535** складних операцій на серці, Післяопераційна летальність склала 1,7 % (міжнародний рівень післяопераційної летальності 3,5%-3,7%). Це єдина установа, де проводяться операції на працюючому

серці. Інститут має потужний кадровий потенціал. При збільшенні фінансування, покращенні матеріально-технічної бази є можливість збільшити виконання кількості складних операцій на серці.

В ДУ «Інститут нейрохірургії» виконано **5660** оперативних втручань, в т.ч. при краніобазальних пухлинах, внутрішньочерепних аневризмах, відновні операції на периферичній нервовій системі. Успішно працює відділення радіонейрохірургії.

В ДУ «Науково-практичний центр ендovasкулярної нейрорентгенохірургії» була застосована методика виключення з церебрального кровообігу артеріовенозних мальформацій (АВМ) головного мозку, що підвищує ефективність лікування за рахунок збільшення на 20% радикальності втручання.

В ДУ «Інститут урології» було проведено **5824** найскладніших операцій при захворюваннях сечостатевої системи. Застосовується контактна лазерна літотрипсія в сечоводах та нирці, ендоскопічна ліквідація стриктур сечоводу надбаного та вродженого генезу, лазерна абляція уретрецеле та пухлин сечового міхура.

В ДУ «Інститут травматології та ортопедії» розроблено та впроваджено в клінічну практику ряд сучасних розробок, зокрема, новітня нано-технологія виготовлення керамічних головок для ендопротезування кульшового суглобу. Впроваджені ендоскопічні хірургічні втручання на всіх великих суглобах.

В ДУ «Інститут отоларингології» було виконано **277** операцій по вживленню кохлеарних імплантатів. Збільшення фінансування Інституту дозволило ліквідувати чергу дітей на операції по вживленню кохлеарних імплантатів та забезпечити їх нормальний розвиток.

В ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії» була впроваджена внутрішньоартеріальна хіміоемболізація пухлин різної етіології із застосуванням коаксіальної мікрокатетерної техніки емболізації та черезшкірна транслюмінальна ангіопластика при складних атеросклеротичних ураженнях судин нижніх кінцівок із двох (антеградного та ретроградного) доступів; застосовано металеві стенти та балони із лікувальним покриттям (Drug-Eluting technology) в лікуванні оклюзійно-стенотичних уражень артерій нижніх кінцівок.

В ДУ «Інститут невідкладної та відновної хірургії» впровадження лазерної доплерівської флоуметрії для моніторингу динаміки мікроциркуляції в періоді опікового шоку дозволило знизити кількість ускладнень на 5 %.

В ДУ «Інститут патології хребта та суглобів» виконуються унікальні операції по лікуванню сколіотичної хвороби, складному ревізійному ендопротезуванню суглобів, тотальному ендопротезуванню стегнової, плечової, великогомілкової кісток. Більшість із цих методик є оригінальними і були розроблені фахівцями Інституту. На 5 моделей ендопротезів отримано заявки на отримання авторських патентів, на 2 ендопротези отримано патенти та отримано 2 патенти на методики лікування.

Велика увага приділялась використанню сучасної високовартісної діагностичної та лікувальної техніки. В ДУ «Інститут ядерної медицини та променевої діагностики» за минулий рік обстежено **27364** пацієнта. В Інституті працює мультиспіральний (64) комп'ютерний томограф «Light Speed VCT» - General Electric. Цей томограф є найсучаснішим діагностичним приладом який має високу розрізнявальну здатність та високу швидкість сканування. Аналіз роботи Інституту показав високу ефективність діагностичних обстежень, відсутність розбіжностей в діагностиці.

Слід зазначити, що діагностична апаратура більшості наукових установ НАМН, як і в минулих роках, працює довше експлуатаційних термінів, потребує постійних контрольних оглядів, профілактики, ремонтів, закупівлі витратних матеріалів тощо, понад 40% високовартісного обладнання - технічно та морально застаріле, деяке виробило свій ресурс, хоча знаходиться в робочому стані.

В клініках та лабораторіях наукових установ НАМН у **2012** р. було запроваджено **1034** нових метода: лікування - **558**, діагностики – **326**, профілактики - **90**.

Крім науковців, яких в установах НАМН налічується **3040**, в клініках в минулому році працювало **2622** лікарів, серед них з вищою категорією – **52,8%**, першою – **15%**; другою – **8,4%**; **22 %** лікарів - з науковим ступенем.

В Академії працює атестаційна комісія, яка визначає рівень підготовки фахівців наукових установ. За 2012 рік рішенням засідань атестаційної комісії **890** лікарям та науковцям було присвоєно або підтверджено відповідні кваліфікаційні категорії.

Показники роботи клінік установ НАМН надані у додатку 1.

Одним з пріоритетних напрямків діяльності наукових установ НАМН України є впровадження в практику результатів науково-дослідницьких розробок.

Впровадження результатів наукових розробок установ НАМН України здійснювалось шляхом видання монографій, підручників, посібників, довідників, публікацій в вітчизняних та закордонних наукових фахових журналах, збірниках наукових праць, а також методичних документів – методичних рекомендацій, інформаційних листів, інструкцій, нормативних документів тощо.

За звітний період вченими наукових установ НАМН України було видано **69 монографій** (в 2011 році – **79**), з них за результатами фундаментальних НДР – **26**, прикладних НДР – **42**, по програмам - **1**; **50 посібників** (в 2011 році – **34**), з них за результатами фундаментальних НДР - **8**, прикладних НДР - **42**; **16 довідників** (в 2011 році – **13**), з них за результатами фундаментальних НДР - **8**, прикладних НДР - **8**; **12 підручників** (в 2011 році – **19**) з них за результатами фундаментальних НДР - **2**, прикладних НДР – **10**; **1 атлас** (в 2011 році – **1**) за результатами фундаментальних НДР - **1**; **36 збірники** (в 2011 році – **44**), з них за результатами фундаментальних НДР -**11**, прикладних НДР - **25**; **128**

профільних наукових журнали (в 2011 році – **163**), з них за результатами фундаментальних НДР -**32**, прикладних НДР -**96**; інших – **31**.

Одним з найбільш ефективних показників творчої діяльності науковців в 2012 році були публікації в періодичних наукових виданнях України та зарубіжжя.

Загальна кількість публікацій в 2012 році, у порівнянні з попереднім роком, збільшилась і нараховувала в звітному році **7841** публікацій проти **7250** - у попередньому.

Так, в **вітчизняних наукових журналах** в звітному році було опубліковано **2789 статей** (в 2011 році - **2590**), що на **199 статей** більше аналогічних показників попереднього року, з них за результатами фундаментальних НДР - **887**, прикладних НДР – **1894**, по програмам – **8**. Кількість публікацій в **закордонних наукових виданнях** також зросла на **79 од.** і становила в 2012 році **291** публікацію проти **212** - в 2011, з них на за результатами фундаментальних НДР - **93**, прикладних НДР – **197**, по програмам - **1**.

В **вітчизняних збірниках наукових праць** кількість публікацій зменшилась, у порівнянні з 2011 роком, на **165 од.**, і нараховувала в звітному році **848** публікацій проти **1013** – у попередньому (за результатами фундаментальних НДР було надруковано **201** праць, прикладних НДР - **636**, по програмам – **11**). В **закордонних виданнях** кількість публікацій в звітному році залишилась майже на рівні попереднього року - і нараховувала **142** проти **149** публікації (за результатами фундаментальних НДР - **37**, прикладних НДР – **105**)

Кількість опублікованих в 2012 році **тез в вітчизняних збірниках** дорівнювалась **2994** (в 2011 році – **2471**), що на **523** тези більше, ніж у 2011 році, з них за результатами фундаментальних НДР - **998**, прикладних НДР – **1973**, по програмам - **23**. В **закордонних збірниках** було опубліковано **777** тез (в 2011 році – **816**), що на **39** тез менше, ніж у попередньому році, з них за результатами фундаментальних НДР -**260**, прикладних НДР – **512**, по програмам - **5**.

Таким чином, кількість публікації в звітному році в вітчизняних та закордонних наукових виданнях збільшилась на **591 од.:**

- в **вітчизняних наукових виданнях** в звітному році було опубліковано **6631 наукових праць** (в 2011 році - **6073**), що на **558 наукових праць** більше аналогічних показників попереднього року, з них за результатами фундаментальних НДР - **2086**, прикладних НДР – **4503**, по програмам – **42**.

- кількість публікацій в **закордонних наукових виданнях** зросла на **33 од.** і становила в 2012 році **1210** публікацій проти **1177** - в 2011, з них на за результатами фундаментальних НДР - **390**, прикладних НДР – **814**, по програмам -**6**.

В цілому, у порівнянні з попереднім роком, кількість надрукованих робіт збільшилась на **487 од.**, за рахунок більшої кількості виданих посібників та довідників, а також кількості публікацій в наукових журналах,

збірниках наукових праць, збірниках тез, і становила в 2012 році **8189** друкарських робіт.

Слід відмітити, що кількісні показники публікацій в закордонних наукових виданнях свідчать про актуальність наукових тематик, які виконуються в академічних наукових установах, а також про сучасний рівень наукових досліджень та високу кваліфікацію вітчизняних вчених.

Велика увага в звітному році традиційно приділялась підготовці і виданню методичних документів, які є найбільш поширеною формою впровадження наукових розробок в практику охорони здоров'я.

В звітному році було видано і розповсюджено серед лікарів-практиків **95** методичних рекомендацій (в 2011 році – **114**), з них за результатами фундаментальних досліджень – **13**, прикладних – **80**; програми – **2**. Видано **117** інформаційних листів (в 2011 році – **106**), з них за результатами фундаментальних досліджень – **18**, прикладних – **97**, за програмами - **2**. Розроблено інструкцій та нормативних матеріалів - **18** (в 2011 році – **15**), з них за результатами фундаментальних досліджень – **1**, прикладних – **17**.

Разом, в 2012 році було видано **230** методичних документи, що на **5** документів менше, ніж в попередньому році.

З метою впровадження напрацювань за результатами фундаментальним та прикладним дослідження, фахівці наукових установ протягом звітного року приймали активну участь у роботі конгресів, з'їздів, конференцій міжнародного, державного, обласного рівня, а також організовували наукові заходи на базі інститутів, на яких презентували результати своєї роботи, виступаючи з доповідями.

Так, в 2012 році було зроблено **5441** доповідь (в 2011 році – **5259**), з них, за результатами фундаментальних НДР - **1675**, прикладних НДР – **3721**, по програмам – **45**.

Таким чином, кількість доповідей, які були представлені фахівцями наукових установ на наукових заходах різного рівня, в 2012 році зросла на **182** од., переважно за рахунок доповідей за результатами фундаментальних досліджень, а саме: **1675** доповідей в звітному році проти **1256** в попередньому. Разом з цим, слід відмітити значне зниження кількості доповідей за результатами наукових досліджень, які проводились в рамках державних програм зі **185** – в 2011 році до **45** – в 2012 році. Можливо це пов'язано зі скороченням кількості державних програм, які виконувались в звітному році.

В 2012 році в практичну діяльність установ НАМН України та мережі закладів охорони здоров'я МОЗ України за результатами фундаментальних та прикладних досліджень було впроваджено **764** наукових розробок, що на **193** наукові розробки менше, ніж у 2011 році; з них – **316** винаходів, що на **73** винаходи менше, ніж у попередньому році. Відповідно, за результатами фундаментальних НДР було здійснено **189** впроваджень, з них **93** винаходів; прикладних НДР – **568**, з них **220** винаходів; по програмам – **7**, з них **3** винаходи.

Клінічний ефект був отриманий від впровадження **513** нововведень, з них відповідно за результатами фундаментальних НДР – **136**, прикладних НДР – **371**, по програмам – **6**. Економічний ефект був отриманий від впровадження **254** нововведень, з них відповідно за результатами фундаментальних НДР – **58**, прикладних НДР – **192**, по програмам – **4**. Соціальний ефект був отриманий від впровадження **324** нововведень, з них відповідно за результатами фундаментальних НДР – **84**, прикладних НДР – **236**, по програмам – **4**.

В звітному році було створено і використано: **292** нових методів діагностики, з них, відповідно, за результатами фундаментальних НДР – **85**, прикладних НДР – **204**, по програмам – **3**; **255** нових методів лікування, з них, відповідно, за результатами фундаментальних НДР – **51**; по прикладних НДР – **204**; **126** нових методів профілактики, з них відповідно за результатами фундаментальних НДР – **36**; прикладних НДР – **87**; по програмам – **3**;

За звітний період було удосконалено: **218** нових методів діагностики, з них, відповідно, за результатами фундаментальних НДР – **73**, прикладних НДР – **144**, по програмам – **1**; **268** нових методів лікування, з них, відповідно, за результатами фундаментальних НДР – **58**, прикладних НДР – **209**, по програмам – **1**; **75** нових методів профілактики, з них, відповідно, за результатами фундаментальних НДР – **25**, прикладних НДР – **49**, по програмам – **1**.

Таким чином, в 2012 році усі наукові розробки 100-відсотково були впроваджені в практичну діяльність клінічних підрозділів профільних наукових установ НАМН України, **301** нововведення було впроваджено в роботу вищих учбових закладів, лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я за відповідним профілем, що підтверджується наявністю актів впровадження нововведень, оформлених за встановленою формою, деякі з них мали рівень галузевого впровадження в межах всієї країни. Переважна кількість впроваджень дали клінічний, соціальний та економічний ефект.

До Інформаційного бюлетеня НАМН України у 2012 році запропоновано 420 нововведень для впровадження в мережу закладів охорони здоров'я України.

Серед усіх наукових розробок, що мають, чи матимуть значний і клінічний, економічний ефект та соціальний ефект а також потребують більш широкого впровадження, можна назвати, як приклад, декілька з найважливіших:

Спосіб лікування злоякісних новоутворень головного мозку з використанням пролонгованого внутрішньоартеріального введення протипухлинних препаратів.

Спосіб визначення евакуаторної функції шлунка методом ультразвукової діагностики” забезпечує підвищення точності діагностики моторно-евакуаторних розладів неінвазивним методом з визначенням

перистальтики шлунка та часу шлункової евакуації, що дає змогу диференціювати лікувальну тактику цих пацієнтів.

Спосіб прогнозування анемічного синдрому у хворих на хронічні запальні захворювання кишечника з визначенням показників феррокінетики в 100,0 % випадків дозволяє прогнозувати розвиток анемічного синдрому у хворих на неспецифічний виразковий коліт та хворобу Крона.

Спосіб хірургічного лікування хронічного панкреатиту шляхом застосування інтрапаренхіматозних резекційних методик при хронічному панкреатиті з фіброзом IV ступеню дозволив підвищити ефективність дренажної функції головної панкреатичної протоки у 15,9 % хворих з ускладненим хронічним панкреатитом.

Спосіб виявлення осіб літнього віку зі зниженою мелатонінутворюючою функцією епіфіза

Спосіб визначення функціонального віку дихальної системи організму людини

Діагностика стану серцево-судинної системи у хворих похилого віку, які перенесли кардіоеMBOLічний ішемічний інсульт на фоні фібриляції передсердь

Спосіб прогнозування розвитку деменції у хворих похилого віку з синдромом помірних когнітивних порушень

Оцінка рівня 25(OH) вітаміну D у пацієнтів із захворюваннями кістково-м'язової системи

Спосіб визначення показника якості кісткової тканини в клінічній практиці

Раціоналізація способу життя (харчування, фізична активність) людей передпенсійного та пенсійного віку

Засоби фізичної реабілітації для людей похилого віку

Лікування ранніх стадій діабетичних нефропатій у хворих на цукровий діабет типу 1

Визначити біологічну значимість дії комплексу фізичних факторів в сучасних офісних приміщеннях на організм людини.

Неінвазивні тести експозиції в удосконаленні біомоніторингу пріоритетних фосфор- та хлорорганічних пестицидів, сполук важких металів свинцю, кадмію, марганцю.

В 2012 році, як і в попередні роки, вчені наукових установ НАМН України році велику увагу приділяли поширенню інформації про наукові досягнення серед лікарів. В звітному році для лікарів було прочитано **3412** лекція, що на **29** лекцій менше, ніж у попередньому році. З них, за результатами фундаментальних розробок - **537**, прикладних – **2845**, по програмам - **30**. Середній медичний персонал прослухав **1059** лекцій, що на **10** лекції менше, ніж у попередньому році. З них по матеріалам фундаментальних НДР **224** лекцій, по матеріалах прикладних розробок - **831**,

по програмам -4. Для населення було прочитано **722** лекції, що на **47** лекцій менше, ніж у попередньому році.

Слід зауважити, що загальна кількість лекцій, які були прочитані для медиків та населення незначно, але зменшилась, що відбулось за рахунок зменшення прочитаних лекцій по матеріалам виконуваних в звітному році державних програм.

Відомими вченими та провідними спеціалістами наукових установ НАМН України також проводилась просвітницько-пропагандиська робота серед населення з використанням засобів масової інформації. Так, протягом 2012 року на телебаченні відбулось **652** виступів, що на **140** виступів більше, ніж у попередньому році (з питань фундаментальних НДР - **155**, прикладних – **495**, по програмам - **2**); на радіо – **227** виступи, що на **24** виступи більше, ніж в 2011 році (з питань фундаментальних НДР - **60**, прикладних – **164**, по програмам - **3**). В популярних періодичних виданнях за звітний період було опублікована **661** стаття, що на **10** статей менше, ніж в попередньому році (з питань фундаментальних НДР - **134**, прикладних – **517**, по програмам - **10**). Виступи фахівців на телебаченні та радіо, а також в матеріалах преси були присвячені найактуальнішим питанням профілактики серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань, туберкульозу, цукрового діабету, ВІЛ-СНІДу, онкологічних хвороб, запобігання стресу та психічних розладів, остеопорозу та іншої патології, питанням трансплантології, ендопротезування, гематології тощо.

В цілому, на протязі звітнього року провідні фахівці НАМН України зробили **1540** виступів, що на 154 виступи більше, ніж в 2011 році. Необхідно констатувати, що на протязі 2009 – 2011 років спостерігалася тенденція щодо зниження активності фахівців наукових установ стосовно участі в пропагандиській санітарно-просвітницької роботи серед населення за допомогою телебачення, радіо, популярних видань. Вагоме збільшення виступів в 2012 році можна розцінювати, як позитивне зрушення в цьому напрямку діяльності наукових установ.

В 2012 році, за даним Експертно-координаційних рад НАМНУ на виконання завдань, які визначені в **державних цільових програмах**, виконувались як фундаментальні, так і прикладні дослідження. Кількість діючих державних програм в 2012 році складала **12**, з яких тільки по **2** державним програмам були затверджені обсяги фінансування і фактично профінансовані наукові частини. За результатами виконаних досліджень кількість друкованих робіт становила **56**, з них статей в наукових фахових журналах – **48**, кількість виданих монографій – **1**, навчальних посібників - **1**, інш. публікацій – **6**.

За звітний період було отримано **10** охоронних документи на об'єкти права інтелектуальної власності. Подано **7** заявки на видачу охоронних документів. Створена **1** база даних, розроблено **1** клінічний протокол; розроблено та удосконалено **10** методів діагностики, лікування та профілактики та **14** нововведень, що дали клінічний, соціальний і економічний ефект; видано **2-е** методичних рекомендації, **2** інформаційних

листи. Зроблено **45** доповідей. Проведено **35** наукових семінарів і конференцій, **5** засідань «круглих столів». Прочитано **43** лекції для лікарів, середнього медичного персоналу та населення. Підвищили кваліфікацію на базах інститутів та на виїзних семінарах **153** лікарі. Зроблено **15** виступів на радіо та телебаченні. Матеріали НДР були використані при підготовці законів, постанов, рішень органів державної влади та інших установ.

Звертає на себе увагу, що кількісні показники наукового продукту, відповідно до завдань та заходів, визначених науковими частинами державних цільових програм, за звітний період значно зменшились у порівнянні з попередніми роками, що можна пояснити зменшенням кількості виконуваних програм в звітному році та відсутністю фінансування по більшості з них.

Показники впровадження результатів НДР подані у таблиці 7.

Таблиця 7.

ПОКАЗНИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НДР В ПРАКТИКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я в 2012 році

		6561040-Ф	6561040-П	6561040-ДП
1	Кількість наукових пропозицій, впроваджених в практику за 2012 рік	18	568	11
	- в т.ч зареєстрованих винаходів корисних моделей	93	220	3
2	Створено і використано нових методів:			
	- діагностики	85	204	3
	- лікування	51	204	-
	- профілактики	36	87	3
3	Удосконалено методів:			
	- діагностики	73	144	1
	- лікування	58	209	1
	- профілактики	25	49	1
4	Число нововведень, що дали:			
	- клінічний ефект	136	371	6
	- економічний ефект	58	192	4
	- соціальний ефект	84	236	4
5	Зроблено доповідей на:			
	- міжнародному	483	815	11
	- державному	576	1325	9
	- обласному рівнях	391	671	8
	- в межах установи	225	910	2
6	Матеріали НДР, використані в підготовці:			
	- постанов Верховної Ради	3	24	-
	- постанов Кабінету Міністрів	6	36	-
	- Наказів і Постанов МОЗУ	14	182	1
	- інших документів	21	361	1
7	Кількість лікарів, які підвищили кваліфікацію:			

	- на базі установи	2523	14034	44
	- на виїзних семінарах	3566	13286	84
8	Прочитано лекцій:			
	- для лікарів	537	2845	4
	- для середнього медперсоналу	224	831	4
	- для населення	107	606	-
9	Виступи спеціалістів по :			
	-TV	155	495	1
	- радіо	60	164	1
10	Популярні статті в газетах і журналах	134	517	2

Велика робота проводилась по забезпеченню зв'язку з населенням країни. За звітний період надано **968** відповідей на запити і звернення Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів, Верховної Ради, Народних депутатів України, громадських організацій та мешканців України з питань надання високоспеціалізованої медичної допомоги в установах НАМН. На особистому прийомі громадян було надано 136 направлень на лікування та обстеження в установи НАМН.

Фахівці НАМН України щорічно приймають участь в законотворчій діяльності, використовуючи досвід отриманий в ході виконання науково - дослідних робіт, відповідно до затверджених найбільш актуальних наукових тематик. Ці напрацювання використовуються в підготовці документів для Верховної Ради, Кабінету Міністрів, МОЗ України та інші, які мають на меті покращення організації медичної допомоги населенню України, підвищення рівня її якості, подальший розвиток вітчизняної медичної науки. Протягом 2012 року для Верховної Ради України було підготовлено **27** документів проти **31** – в попередньому році; для Кабінету Міністрів України – **42** документи проти **57** – в попередньому році; для МОЗ України – **197** документів проти **221** – в попередньому році. Документів для інших міністерств та відомств в звітному році було опрацьовано та підготовлено відповідей – **383**.

В 2012 році в цілому було опрацьовано **649** законопроектів, концепцій, рішень, проектів, планів тощо.

Установами НАМН України в звітному році спільно з МОЗ України проводилась робота в організаційно-методичному напрямку у відповідності до затверджених спільних планів, які були спрямовані на впровадження наукових пропозицій, організацію конференцій, семінарів, нарад, підвищення кваліфікації лікарів, тощо. З цією метою, усі наукові установи НАМН України, заключили договори з управліннями охорони здоров'я обласних, міських держадміністрацій, безпосередньо з установами охорони здоров'я.

Згідно затвердженого МОЗ графіку, провідні фахівці установ НАМН України здійснювали виїзди по Україні по наданню консультативної медичної допомоги населенню країни.

У 2012 році лікувально-організаційне управління забезпечувало оперативний контроль за своєчасним і в повному обсязі виконанням спільних з МОЗ планів заходів по реалізації завдань, що визначені в цільових державних, національних та галузевих програмах, приймало участь в організації нарад, присвячених певній тематиці. Працівники Управління приймали участь в вивченні матеріалів по підготовці проектів загальнодержавних цільових програм на майбутні роки, уніфікованих програм по стандартизації медичної допомоги тощо.

Провідні фахівці Академії приймали участь в підготовці масштабного проекту Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: Український вимір», уніфікованих програм по стандартизації медичної допомоги. Опрацьований та погоджений проект Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» в остаточному варіанті з урахуванням пропозицій та зауважень, які внесла Національна академія медичних наук України, проведені фінансові розрахунки по виконанню визначених в програмі завдань та заходів.

Здійснювалось динамічне спостереження за виконанням спільних планів заходів МОЗ та НАМН України щодо рішення Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів «Про медичну реабілітацію інвалідів–спинальників та їх санаторно-курортне оздоровлення» на 2010 – 2012 роки», по виконанню Національного плану дій щодо виконання Конвенції ООН по захисту прав дитини. Підготовлені матеріали, щодо шляхів реформування охорони здоров'я та медичного страхування, які обговорювались на парламентських слуханнях.

Лікувально-організаційне управління проводить постійний моніторинг виконання завдань, визначених в планах заходів по виконанню Державних та галузевих програм, в яких виконується лікувальна частина (9 програм), а також заходів щодо організації діяльності закладів охорони здоров'я та наукових установ, пов'язаної з трансплантацією органів, тканин та клітин.

Лікувально-організаційне управління НАМН України регулярно здійснювало контроль за своєчасним проходженням клініками підвідомчих установ акредитації і ліцензування в МОЗ України.

Станом на 01.01.2013 року акредитаційний сертифікат МОЗ України мали **29 з 29-ти** клінік наукових установ НАМНУ (в 2011 році – 27 з 29), тобто **100%** (в 2011 році – **93,1%**).

Згідно рівня акредитаційної категорії, клініки наукових установ НАМН України розподілились наступним чином: вища – **26 (89,7)**, перша – **3, (10,3%)**, друга - **немає** (в 2012 році – 1), не акредитованих – **немає** (в 2011 році – 1). Тобто, спостерігається позитивна динаміка показників, які відображають своєчасне проходження акредитації в МОЗ України зі збільшенням кількості клінік, які мають акредитаційну категорію.

Протягом останніх 3-х років НАМН України є одним з організаторів (МОЗ, НАН, НАМН України) **Міжнародного медичного Форуму** - вагомого інформаційно-просвітницького заходу, покликаного сприяти процесам об'єднання науки та практики в сфері медицини.

В вересні 2012 року в заході прийняли участь **34** наукові установи НАМН України: **26** установ організували та провели власні заходи (науково-практичні конференції - **11**, семінари - **7**, круглі столи - **8**), **27** наукових установ представили стендові експозиції; представники **24** наукових установ прийняли участь у наукових заходах в рамках наукової та ділової програми Форуму. Загальна площа стендів, на якій були розміщені експозиції наукових установ НАМН України складала 150 кв.м.

Учасники Форуму від НАМН України продемонстрували високий рівень наукових розробок та можливість їх широкого впровадження в практику охорони здоров'я.

За результатами останнього Форуму, враховуючи активну участь НАМН України в його організації, головний розпорядник заходу, українська національна компанія LMT в 2012 році, нагородила відповідно до перемоги в 3-х номінаціях, а саме: 1. Найкращий науково-практичний захід в рамках роботи Міжнародного Медичного Форуму; 2. Найкраща презентація науково-практичних досягнень Інституту в рамках стендової експозиції; 3.Краща стендова доповідь інноваційних розробок Інституту - 3-и наукові установи НАМН України. Також почесними дипломами, грамотами, цінними подарунками тощо, були нагороджені кращих фахівці наукових установ НАМН України

Національна академія медичних наук України є організатором масштабного заходу – **Міжнародний Медичний Форум**, де установи Академії мають змогу презентувати свої розробки з використанням необмеженої кількості стендів, які надаються на безоплатній основі. В 2012 році високий рівень організації Міжнародного Медичного Форуму був відзначений вищими посадовими особами країни, які були присутні на відкритті Форуму. Особливий наголос був зроблений на масштабності та високому сучасному інноваційному рівні наукових розробок, які були представлені НАМН України.

Заклучення :

Маючи великий науковий та кадровий потенціал, клінічні підрозділи установ НАМН можуть, за умови належного фінансового забезпечення, збільшити обсяги та поліпшити якість надання медичної допомоги, проводити наукові дослідження та впроваджувати результати досліджень в практику закладів охорони здоров'я, розробляти новітні інноваційні технології, проводити підготовку наукових та медичних кадрів.

Основними напрямками покращення якості медичного обслуговування населення країни є:

- удосконалення та покращення надання високоспеціалізованої медичної допомоги з використанням найсучасніших медичних технологій;
- виконання фундаментальних та прикладних наукових досліджень, які містять потужну інноваційну складову і спрямовані на отримання

конкретних результатів, які найближчим часом мають дати не тільки медико-соціальний, але й економічний ефект;

- підготовка не тільки наукового кадрового потенціалу країни, але і підготовка висококваліфікованих фахівців, які працюють в практичній медицині;

- виконання державних програм та національних планів заходів по вирішенню найбільш актуальних проблем сьогодення в галузі медицини;

- просвітницька робота з населенням з метою пропаганди здорового способу життя.

**Начальник
лікувально-організаційного
управління
член-кореспондент НАМН**

В.В. Лазоришинець